

ítélete

6.P.20.823/2019/61. számú ítélet

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 177.000 (százhetvenhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes a V. ./2., .., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ... hrsz.-ú ingatlanokkal (a továbbiakban: perbeli ingatlanok) kapcsolatban kárbecslési eljárás lefolytatását kezdeményezte a B. Hivatalnál

[2] A hivatal .../2019. számú végzésével az egyezség létrehozására irányuló kárbecslési eljárás lefolytatására szakértőként N. I.-t jelölte ki, majd ugyanezen eljárásban .../5/2019. szám alatt szakértőként T.T. igazságügyi szakértőt is kirendelte. A felperest ért vadkár mértékét N. I. szakértő 6.634.301 forintban, T.T. igazságügyi szakértő 1.218.767 forintban határozta meg.

[3] A B. Hivatalban 2019. szeptember 23-án megtartott egyeztetés során az alperes 1.218.767 forint kártérítés megfizetését vállalta, amely összeget a felperesnek meg is fizetett.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[4] A felperes keresetében az alperest további 5.731.434 forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni a perbeli ingatlanokon a 2018/2019. évi őszi búza növénykultúrában okozott vadkár címén.

[5] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

[6] A felperes keresetét az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította. Döntése azon alapult, hogy a felperes nem bizonyította, hogy ő a keresetben megjelölt vadkárral érintett földterületek jogszerű földhasználója, így a perbeli legitimációja hiányzik.

[7] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú az elsőfokú bíróság ítéletét eltérő indokolással helybenhagyta. Megállapította, hogy a felperes legitimációja a perrel érintett ingatlanokat ért vadkárra vonatkozóan fennáll, ugyanakkor a kár bizonyítottsága hiányában a kereset alaptalan.

[8] A jogerős ítélet felülvizsgálat szempontjából releváns indokai szerint a jegyzői eljárásban készített szakértői szakvélemények ellentmondásossága okán az elsőfokú bíróság tájékoztatta a feleket arról, hogy szakértői bizonyítás szükséges. Ezt a tájékoztatást a felperes elfogadta és a perben szakértő kirendelését kérte, amely indítványnak az elsőfokú bíróság eleget is tett.

[9] A perben kirendelt szakértő a szakvéleményt elkészítette, azt a felperes vitatta, sor került a szakértő meghallgatására is. A szakértő a szakvéleményében, és a meghallgatása során részletesen és logikusan megindokolva kifejtette, hogy a N. I.-féle szakértői vélemény a szakértő által alkalmazott módszer miatt nem alkalmas a vadkár összegének meghatározására. Az elsőfokú eljárásban ezt követően a felperes utólagos bizonyításra tett indítványt, amelyet az elsőfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 220. § (1) bekezdése szerinti feltételek fennállása hiányában elutasított, a felperes a Pp. 315. § (1) bekezdésére történő hivatkozással új szakértő kirendelését nem kérte, így a perben egyetlen, a perben kirendelt szakértő által készített szakértői vélemény áll rendelkezésre. A Pp.-nek a szakértői bizonyításra vonatkozó rendelkezései alapján a perben kirendelt szakértő szakvéleménye félretételével nem lehet visszatérni N. I. szakvéleményére, amelyet a bíróság korábban már aggályosnak tekintett.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[10] A jogerős ítélettel szemben a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben – tartalma alapján – elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával keresetének helyt adó döntés meghozatalát, másodlagosan a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Megsértett jogszabályhelyként a Pp. 369. §-át, 370. § (1) bekezdését, 270. §-át és a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 81. § (3) bekezdését és 89/A. §-át jelölte meg.

[11] Előadta, hogy az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében a felperes az ítélet indokolásához igazodva alapvetően a felperes perbeli legitimációjának hiányát vitatta, azzal

kapcsolatban adta elő a jogalapra és az elsőfokú eljárásban történt eljárási hibákra vonatkozó érveit, amelyet a felülvizsgálati kérelemben is megismételt. A másodfokú bíróság elfogadta a legitimációs kérdésben a felperes álláspontját, azonban döntése során a fellebbezésnek és a fellebbezési ellenkérelemnek a kereteit nem vette figyelembe, azon a Pp. 370. § (1) bekezdésében foglaltakat figyelmen kívül hagyva, túlterjeszkedett. A felperes a fellebbezésében ugyanis kizárólag az elsőfokú ítélet szerinti indokolást fellebbezhette meg, függetlenül attól, hogy a másodfokú bíróság felhívása folytán a fellebbezését pontosítania kellett és ismértette a megelőző jegyzői eljárásban kirendelt szakértők tevékenységét és státuszát, az általuk készített szakvélemények felhasználhatóságát, a perben kirendelt szakértői vélemény ellentmondásosságát is, így különösen azt, hogy a kirendelt szakértő a T-féle, eljárásból kizárt szakvéleményt vette figyelembe a szakvéleménye elkészítése során, és hivatkozott az alperes szabálytalan ellenkérelem változtatására is. A másodfokú bíróság az ítéletét olyan indokokra alapította, amelyekre az elsőfokú ítélet semmilyen indokolást tartalmazott. Úgy foglalt állást a perben felhasznált szakértői vélemények, a kirendelt szakértői vélemény, illetve a kirendelt szakértő vallomásának kérdésével, hogy arra vonatkozóan ítéleti rendelkezés az elsőfokú ítéletben nem volt.

[12] A felperes kifejtette továbbá, hogy a felperes igényérvényesítésére vonatkozó, az összecszerűséggel összefüggő másodfokú bírósági álláspont és ítéleti indoklás megalapozatlan. N. I. szakvéleménye jogellenesen került kizárásra és csak kárbecslési véleményként értékelésre, holott N. I. mindenben megfelelt a Vtv. 81. § (3) bekezdésében és 89/A. §-ában foglalt feltételeknek. Teljes értékű szakvéleményt adott, szakértői véleményét, mint a Pp. 270. §-a szerinti megelőző eljárásban kirendelt szakértői véleményt kellett volna figyelembe venni. T.I. jegyzői eljárásban került kirendelésre, azonban erre vonatkozó indítvány hiányában, ezért szakvéleményét nem lehetett volna sem felhasználni, sem figyelembe venni, a kár összecszerűségének bizonyítására kirendelt szakértő csak N. I. szakvéleményéből dolgozhatott volna. Erre tekintettel megalapozatlan, sőt jogellenes a kirendelt szakértő szakvéleménye, mivel olyan iratokat és szakvéleményt vett figyelembe álláspontja kidolgozása során, amelyek az eljárásból kizártak.

[13] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Álláspontja szerint a másodfokú ítélet – a felperes perbeli legitimációjának a megítélésén kívül – megalapozott, helytálló jogi következtetéseken alapul. Előadta, hogy ellenkérelem változtatást nem terjesztett elő, az erre vonatkozó felperesi állítás valótlan. Egyebekben megismételte a perbeli legitimációval kapcsolatos érveit és jogszabályi hivatkozásait. Utalt a BH2021. 338. számú eseti döntésre, előadta, hogy az annak alapját képező perben jelen per alperese félként járt el és szintén N. I. volt az eljáró kárbecslő, a BH pedig alátámasztja módszerének alkalmatlanságát.

A Kúria döntése és jogi indokai

[14] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[15] A felperes szükségtelenül terjesztett elő felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet, mert a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték az 5.000.000 forintot meghaladta és a

másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét eltérő jogi indokolás mellett hagyta helyben, így a felülvizsgálat nem volt kizárt sem a Pp. 408. § (1) bekezdése, sem annak (2) bekezdése alapján. A Kúria a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem elbírálását ezért mellőzte és a felülvizsgálati eljárást lefolytatta.

[16] A felülvizsgálati eljárás tekintetében ki kell emelni, hogy az nem a per folytatása, hanem egy kérelemhez kötött és eljárási szabályok által szabályozott rendkívüli jogorvoslati eljárás. Tárgya a jogerős ítélet, amelynek felülvizsgálatát a Pp. 406. § (1) bekezdése értelmében az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre való hivatkozással lehet kérni. A felülvizsgálati kérelem tehát a jogerős ítélet anyagi és/vagy eljárásjogi hibájának az orvoslására szolgál, a jogerő áttörésének olyan kivételes eszköze, amelyre csak törvényben meghatározott esetekben és feltételek fennállása esetén van mód. A jogerős ítélet felülbírálatának korlátait a felülvizsgálati kérelem és ha van ilyen a csatlakozó felülvizsgálati kérelem határozza meg [Pp. 423. § (1) bekezdés].

[17] A felülvizsgálati ellenkérelem a felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél ellenfelének a felülvizsgálati kérelemre adott olyan nyilatkozata, amelyben a felülvizsgálati kérelem teljes vagy részleges alaptalanságára hivatkozva azt kéri, hogy a Kúria az abban foglaltaknak ne adjon helyt, a jogerős ítéletet tartsa fenn hatályában. Funkciója tehát a felülvizsgálati kérelemben foglaltak vitatása, így csak azzal szemben tartalmazhat megállapításokat. Az ellenkérelemben tehát arra, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértő elvileg lehet ugyan hivatkozni, ha a fél szerint az alátámasztja az álláspontját, de azt a Kúria nem veheti figyelembe olyan módon, mintha a fél felülvizsgálati kérelmet, csatlakozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett volna elő. Nem értékelhette és vizsgálhatta ezért a Kúria az alperes ellenkérelmében, az ellenkérelmen túlmenően előadottakat, a jogerős ítélet alperes által állított jogszabálysértő voltát. (Kúria Pfv.20.552/2023/5.)

[18] A Pp. 413. § (1) bekezdése és – az eljárásjogi tárgyú elvi iránymutatásoknak az új Pp. hatályba lépése folytán történő felülvizsgálatáról szóló 1/2017. Polgári jogegységi határozat alapján a Pp. hatálya alá tartozó ügyekben is alkalmazandó – a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontja és annak indokolása szerint, a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő, kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. A Kúria az előadott kérelemhez, a megjelölt jogszabálysértésekhez és annak indokaihoz is kötve van, a hiányos hivatkozásokat érdemben nem bírálja el. (Kúria Pfv.20.474/2021/8.)

[19] Nem volt vizsgálható erre tekintettel a megsértett jogszabályhely megjelölésének hiányában a felperes kirendelt szakértő által készített szakértői vélemény aggályosságával, ellentmondásosságával, az alperes – felperes állítása szerint – meg nem engedett ellenkérelem-változtatásával és a bizonyítékok nem megfelelő mérlegelésével kapcsolatos érvelése.

[20] A felperes tévesen állította a Pp. 369. §-ának és 370. §-ának a megsértését. E körben elsődlegesen arra mutat rá a Kúria, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a felperes perbeli legitimációjának a hiányán alapult, ítéletében a kártérítés tényállási elemeinek a fennállására, illetve azok hiányára valóban nem tért ki. A felperes 2022. december 19-én kelt fellebbezésében azonban kizárólag az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése iránti fellebbezési kérelmet terjesztett elő, az annak alátámasztásául előadottak viszont nem tartalmaztak a Pp. 379.-381. §§ szerinti indokolást, amely ilyen kérelem előterjesztésének a Pp. 371. § (2) bekezdése szerint a feltétele. A másodfokú bíróság Pf.2 sorszámú végzésében erre tekintettel hívta fel a felperest a fellebbezése hiányainak a pótlására. A felperes a hiánypótlási felhívásra Pf.4. sorszám alatt benyújtott beadványában fellebbezési petituma indokaként a kár összecszerűsége körében a tényállás feltáratlanságára, az elsőfokon

lefolytatott szakértői bizonyítás nem megfelelő, jogszabálysértő voltára hivatkozott, ezzel a kárösszezszerűségére lefolytatott szakértői bizonyítás vizsgálatát maga tette a fellebbezési eljárás tárgyává. Erre tekintettel a másodfokú bíróság a felülbírálati jogkörét nem léphette túl. Nem terjeszkedett túl a fellebbezési kérelmen a másodfokú bíróság akkor, amikor a kizárólag az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelem alapján az annak alapjául előadott eljárásjogi jogszabálysértések alaptalansága okán az eltérő jogi indokokon alapuló elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Az elsőfokú bíróság ugyanis a kárösszezszerűsége körében a bizonyítást lefolytatta, így a Pp. 369. § (3) bekezdés c) és e) pontja alapján – eljárási jogszabálysértés hiányában – nem volt elzárva a másodfokú bíróság attól, hogy a kárösszezszerűségének bizonyíthatatlansága folytán eltérő indokokkal utasítsa el a keresetet.

[21] Alaptalanul hivatkozott a felperes a Pp. 270. §-ának *[Más eljárásban felvett bizonyítás eredményének felhasználása]* a megsértésére is. Ezen generalis szabályhoz képest ugyanis a más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazására a Pp. speciális rendelkezéseket tartalmaz a Pp. 306. §-ában, így a más eljárásban beszerzett szakvélemény perbeli felhasználására, figyelembe vételére ezen szabályok is irányadóak, amelyek megsértését azonban a felperes a felülvizsgálati kérelmében nem állította. A felperes felülvizsgálati érvelése kapcsán azonban ki kell emelni, hogy a Pp. a szakértői bizonyítás három egyenrangú módját szabályozza. Ezek közül a bizonyító fél választ, amellyel egyúttal a Pp. 265. § (1) bekezdése, 302. § (5) bekezdése, 306. § (4) bekezdése, 307. § (1) bekezdés a) pontja értelmében kizárja ugyanarra a szakkérdésre a másik két lehetőség alkalmazását (Kúria Pfv.20.504/2023/10). Jelen esetben a felperesnek kellett a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján a káraösszezszerűségét bizonyítania, amely szakkérdés, tehát e körben szakértői bizonyítás volt szükséges. A felperes ennek megfelelően – a még személyesen benyújtott – a keresetlevelében bíróság által kirendelt szakértő útján szakértői bizonyítás lefolytatását indítványozta. Ezen indítványt a jogi képviselője által beadott 9.P.20.823/2019/12. szám alatti beadványában megerősítette, majd a 2020. szeptember 24-én megtartott tárgyaláson szóban is megismételte (9.P.20.823/2019/15. számú jegyzőkönyv 2. oldal). Az elsőfokú bíróság a felperes indítványának és a Pp. 307. § (1) bekezdés a) pontban foglaltaknak megfelelően folytatta le tehát a szakértői bizonyítást akkor, amikor szakértőt rendelt ki. Tekintettel arra, hogy a felperes a keresetlevelében a bíróság által kirendelt szakértő általi bizonyítást választotta, a fentebb kifejtettek és a megjelölt jogszabályi rendelkezések alapján nem volt módja arra, hogy a per későbbi szakaszában, ettől eltérve, mégis kérje a jegyzői eljárásban beszerzett szakvélemény szakértői véleményként való felhasználását, a pert megelőzően eljárt szakértő meghallgatását.

[22] A más eljárásban beszerzett szakvélemény felhasználására csak abban az esetben van mód, ha a bíróság a fél Pp. 306. § (1) bekezdése szerinti indítványa alapján azt a Pp. 306. § (2) bekezdése alapján engedélyezi. A Pp. 306. § (1) bekezdése szerinti indítvány nélkül csatolt peren kívül beszerzett szakvélemények csak okirati bizonyítékként vehetők figyelembe. Az okirat és a szakértői bizonyítás azonban eltérő bizonyítási eszközök [Pp. 268. § (2) bekezdés], ennek megfelelően az okirati bizonyítás és a szakértői bizonyítás eltérő bizonyítási módok (Pp. 267. §). Ha a perben jelentős tény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, úgy szakértőt kell alkalmazni [Pp. 300. § (1) bekezdés]. Különleges szakértelmet igénylő tény megállapítása, illetve annak megítélése tehát szakértői bizonyítás útján lehetséges, ilyen tényt okirattal bizonyítani nem lehet. A jegyzői eljárásban beszerzett szakvélemények – mint okiratok – jelen esetben ezért csak arra lehettek alkalmasak, hogy az azokban szereplő adatok, fényképfelvételek útján egyfajta állapotrögzítő okiratként a perbeli ingatlanokon lévő növénykultúra káresemény bekövetkezését követő állapotát bemutassák, magának a kárösszezszerűségének a meghatározására azonban nem, mert az szakkérdésnek minősül. Nem volt tehát akadálya annak, hogy a szakértő a káresemény óta eltelt hosszú időre tekintettel ezen állapotrögzítő

okiratokat a szakvélemény elkészítése során felhasználja, figyelemmel arra, hogy a szakértő a különleges szakértelme alapján lefolytatott vizsgálata tárgyát képező tények, illetve az azok (korábbi) létét alátámasztó bizonyítékok észlelésével és értékelésével működik közre a per eldöntéséhez szükséges tények megállapításában (Kúria Pfv.20.504/2023/10.).

[23] A Kúria mindezekre tekintettel a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, mert az megfelelt a felülvizsgálat tárgyává tett jogszabályoknak.

[24] A Pp. 405. § (1) bekezdése és 364. §-a folytán alkalmazott Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a felperes köteles megfizetni az alperesnek a jogi képvisletével felmerült, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 4 §-a alapján számított jogtanácsosi munkadíjból és készkiadásból álló költségét.

[25] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján megfelelően alkalmazott Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

[26] Az ítélettel szemben a felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pontja zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2024. június 19.

Dr. Puskás Péter s.k. a tanács elnöke, dr. Csesznok Judit Anna s.k. előadó bíró, dr. Suba Ildikó s.k. bíró, dr. Tánczos Rita s.k. bíró, dr. Varga Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

Sz.Sz.

bírósági ügyintéző